

ΕΙΚΟΝΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΥΣΤΡΙΑΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

ΦΟΡΑΛΜΠΕΡΓΚ

Ἡ Αὐστρία εἶνε μία ἀπὸ τὰς προνομιούχους ἐκείνας χώ-
ρας, ὅπου φύσις καὶ ἀνθρώπινος πολιτισμὸς συνεχωνεύθησαν
σιγὰ-σιγὰ εἰς ἓνα ἑνιαῖον καὶ ἄρμονικὸν ὅλον. Ἡ φύσις ἐπῆρε
κάποια ψυχικὴ πνοὴ ἀπὸ τὸν πολιτισμὸν, ὅπως ἐξ ἄλλου προ-
σέλαβε καὶ αὐτὸς κάτι ἀπὸ ἐκείνην. Δι' αὐτὸ δὲν γεννᾷ ἡ φύ-
σις τὴν ἐντύπωσιν τοῦ ξένου καὶ τοῦ ἐρημικοῦ οὔτε ἐνέχει ὁ πο-
λιτισμὸς τῆς φιλοξένου καὶ ἀρχοντικῆς αὐτῆς χώρας τίποτε τὸ
ἀφύσικον, τὸ ἐπιτετηδευμένον καὶ τὸ τεχνητόν. Φεγγοβολεῖ
ἀμέσως καὶ κατὰ φυσικὸν τρόπον ἀπὸ τὰς ψυχάς, αὐτόνότητος,
ὅπως αἱ χιονοσκεπεῖς κορυφαὶ τῶν βουνῶν τῆς καὶ ἡ γοητεία
τῶν κοιλάδων τῆς. Καὶ ἐδῶ ὅπως ἐκεῖ τὸ αὐτὸ νόημα καὶ ἡ ἴδια
ἐξαρσις τοῦ θυμικοῦ. Καὶ ὅταν ἀκόμη δὲν ὁμιλοῦν στὴ ψυχὴ τὰ
ἄγρια βουνὰ καὶ τὰ παρθένα δάση, ὁ λαβύρινθος τῶν κορυφῶν
καὶ ἡ πολυδαΐδαλος διαδοχὴ τῶν λόφων σὲ ἀναγκάζει ἐν τού-
τοις νὰ ζητήσης διέξοδον πρὸς τὰ ἄνω καὶ σὲ ὁδηγεῖ νὰ αἰ-
σθανθῆς βαθειὰ τὸν πόθον τῆς λυτρώσεως εἰς κάποιον ὑπερπέ-
ραν, πρὸς τὸ ὁποῖον πετᾷ ἡ ψυχὴ, αἰωρουμένη ὑπεράνω τοῦ με-
γαλειώδους κλοιοῦ τῶν βουνῶν, ποὺ φράσσουν πανταχόθεν τὸν
δρόμον, ὑψοῦντα τὸ ἐν ὀπισθεν τοῦ ἄλλου γελαστήν ἢ ἀπειλη-

τικὴν τὴν νεφόπληκτον κορυφὴν των. Ἡ ἴδια ἐνέργεια πρὸς ἐκείνην, τὴν ὁποῖαν ἀσκοῦν οἱ πύργοι, ποὺ ὑπερήφανα ὑψώνονται ἐπὶ τῶν ἀποτόμων βράχων ἢ ἐπὶ καταφύτων λοφίσκων καὶ μᾶς διηγοῦνται τὴν ψυχὴν τοῦ παρελθόντος, ἐνῶ συγχρόνως μαρτυροῦν τὸ λεπτὸν καλλιτεχνικὸν αἶσθημα τῶν δημιουργῶν των, οἱ ὁποῖοι τόσο καλὰ ἐγνώριζαν νὰ ἐναρμονίζουσι τὸ ἔργον των πρὸς τὸ φυσικὸν περιβάλλον. Καὶ χωρὶς σχεδὸν νὰ τὸ θέλῃς ἀναπολείς μουσικὰ θέματα, ὅταν εὕρισκεσαι ἐνώπιον τῆς φύσεως αὐτῆς, γεμάτος ἀπὸ κατάνυξιν πρὸ τῶν τρομακτικῶν μαζῶν ἢ γοητευμένος ἀπὸ τὸ ἄκουσμα τοῦ κελαρύσματος τῶν χαριτωμένων ρυάκων καὶ τοῦ ὑποκώφου βόμβου τῶν καταρρακτῶν.

* * *

Τὸ αὐστριακὸν κράτος περιλαμβάνει ἐντὸς τῶν ὁρίων του τὰ μᾶλλον ἐνδιαφέροντα καὶ μεγαλοπρεπέστερα τμήματα τῶν Ἄλπεων, αἱ ὁποῖαι ὀλονὲν ταπεινούμεναι σβύνουν τέλος παρὰ τὴν Βιέννην, τὴν ὁποῖαν περιπτύσσουσιν μὲ τοὺς μελαγχολικοὺς λόφους τοῦ «Βείνερ Βάλντ». Ἀπόκρημνοι βράχοι, ποὺ δίκην πελωρίων τειχῶν δυσχεραίνουν τὴν δίοδον, δαντελωταὶ βραχῶδεις κορυφαί, στεφανούμεναι ἀπὸ αἰωνίους παγετῶνας, ποὺ ἀντανაკλοῦν ἐκθαμβωτικὰς τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου ἢ ἐμφανίζουν ὄλην των τὴν λάλον καὶ ἅμα μυστηριώδη των σιωπὴν ὑπὸ τὸ φῶς τῆς σελήνης, ἀποτελοῦν ἓνα ἀπέραντον στερεὸν ὠκεανόν, ὃ ὁποῖος κατ' οὐδὲν εἶνε ὀλιγώτερον ἐπικίνδυνος τῆς ὑγρᾶς ἀβύσσου δι' ἐκεῖνον, ὅστις ὡς μόνον ὁδηγὸν θὰ εἶχε τὴν τόλμην του. Ἡ ποικιλία, τὴν ὁποῖαν παρουσιάζει ἡ ἐπιβλητικὴ αὐτὴ διὰ τὸ κολοσσιαῖον φύσιν, συναγωνίζεται πρὸς τὴν ποικιλίαν τῶν χορῶν καὶ τῶν ἐνδυμασιῶν, τῶν τραγουδιῶν καὶ τῶν ἐθίμων, τῶν ρυθμῶν καὶ τῶν θρύλων, ἡ ὁποῖα νομίζει κανεὶς ὅτι ὡς πολύφωνος ἀρμονία ἀναδύεται ἀπὸ τὴν φύσιν αὐτὴν, καθ' ὃν τρόπον ἀναβλαστάνουσιν τὰ δάση καὶ ἀναπηδοῦν τὰ βουνά. Ἀπὸ τῆς ἐπόψεως αὐτῆς καμμία ἴσως χώρα δὲν παρέχει εἰς τὸν ἄνθρωπον τόσα πολλὰ καὶ τόσα ποικίλα ὅσα ἡ Αὐστρία. Ἐὰν εἰς αὐτὰ προσθέσωμεν τὰς παλαιστάτας ἐστίας τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τὰς καλλιτεχνικὰς καὶ ἱστορικὰς συλλογὰς, αἱ ὁποῖαι εἶνε ἐγκατεσπαρμέναι πανταχοῦ, ἀπὸ τῆς Βρεγκένς μέχρι τῆς Ἄιζενστατ, τὰ μνημεῖα τῆς προῖστορικῆς ἀνθρωπότητος, ποὺ ἀφθονοῦν γύρω ἀπὸ τὰς θελκτικὰς ἢ ἀγρίας μέσσα εἰς τὴν σκο-

τεινιά τους λίμνας, και τὰ τεχνικά μέσα, χάρις εις τὰ ὅποια διετρήθησαν αἱ Ἄλπεις, ἐξεμηδενίσθησαν αἱ ἀποστάσεις και ἐξεπορθήθησαν τὰ παρθένα ὑψίπεδα τῶν χιόνων και τῶν παγετώνων, ἔχομεν μίαν ἀμυδρὰν εἰκόνα τῆς χώρας αὐτῆς, ἡ ὅποια και μετὰ τὴν λήξιν τοῦ πολιτικοῦ τῆς προορισμοῦ θὰ παραμένῃ ὑπόδειγμα ἐνὸς ἀνθρωπιστικοῦ πολιτισμοῦ, τοῦ ὁποίου τὰς ὑποχρεώσεις συναισθάνεται βαθύτατα.

* * *

Μία ἐπίσημος πρόσκλησις, τὴν ὅποιαν εἰσηγήθη ὁ αὐστριακὸς τουρισμὸς, συνεκέντρωσεν εἰς τὰς ἀνατολικὰς ὄχθας τῆς λίμνης τῆς Κωνσταντίας τοὺς γνωστοτέρους συνεργάτας τῶν μεγάλων ἑφημερίδων τῆς Εὐρώπης, λογοτέχνας και συγγραφεῖς ἀπὸ δέκα ὀκτὼ κράτη τῆς ἡπείρου μας. Μία σωστὴ Βαβυλωνία γλωσσῶν, μορφῶν, ἀπόψεων και αἰσθημάτων. Ἡ θέσις τῶν ἀπέναντι τοῦ προβλήματος τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Αὐστρίας, τὴν ὅποιαν ἐφάνερωνεν ἕκαστος διὰ τῶν πρασφωνήσεων, ποὺ ἐγίνοντο κατὰ τὰ ἀτελεύτητα εἰς ἀριθμὸν και ποσὸν ἐπίσημα γεύματα, ἐπιτρέπει νὰ τοὺς κατατάξωμεν προχείρως. Ἡ ἀνεξαρτησία βεβαίως τῆς φιλοξενούσης χώρας ἦτο ἀναγκαία προϋπόθεσις δι' ὄλους. Ἀλλὰ τὰ αἰσθήματα και αἱ προϋποθέσεις, ἀπὸ τὰς ὅποιας ἀφωρμῶντο ἦσαν διάφοροι. Οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ Λατινικοῦ Τύπου ἐτόνιζαν τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτὴν κινούμενοι ἀπὸ τὸ αἶσθημα τοῦ φόβου πρὸς τὴν πραγμάτωσιν τῆς ἰδέας μιᾶς μεγάλης και ἡνωμένης Γερμανίας. Οἱ Σκανδιναυοὶ και οἱ Ὀλλανδοὶ, τοὺς ὁποίους ἀπησχόλει τὸ σκοτεινὸν ζήτημα τῆς τύχης τοῦ πολιτισμοῦ μας και τῆς πιθανῆς τροπῆς, ποὺ θὰ λάβῃ ἴσως ἐν Γερμανίᾳ, ἠῶχοντο τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτὴν μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ Αὐστρία θὰ ἀπετέλει ἕνα ἀντίρροπον κατὰ τῶν ἐνδεχομένων πνευματικῶν ἀνατροπῶν εἰς τὴν Γερμανίαν. Τέλος οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν λαῶν ἐκείνων, οἵτινες μετὰ τῆς σημερινῆς Αὐστρίας ἀπήρτιζον μέχρι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν τὴν μεγάλην αὐτοκρατορίαν τῶν Ἀψβούργων, ἐκινούντο ἴσως και ἀπὸ κάποιαν χαιρεκακίαν. Μόνον οἱ Οὐγγροὶ ἐπεθύμουν εἰλικρινῶς τὴν μεγέθυνσιν και τὴν ἐνίσχυσιν τῆς χώρας, τὴν ὅποιαν εἶχον συνδιοικήσει ἄλλοτε. Ἀλλὰ διὰ τῆς ἐνώσεως αὐτῆς μετὰ τῆς Οὐγγαρίας ὑπὸ τὸν Ἀψβούργον Ὀθωνα. Ὁ Τοῦρκος συνάδελφος και ἐγὼ ἐμείναμεν, τὴν πρώτην τοῦλάχιστον ἡμέραν, ἀύστηρῶς οὐδέτεροι. Καὶ σὰν σύμμαχοι ποὺ εἴμεθα συνεζητήσα-

μεν εἰρηνικῶς τὸ βαλκανικὸν πρόβλημα. Μὲ μόλις συγκρατούμενην ἀγανάκτησιν μοῦ ὠμίλησε περὶ τῆς αὐτοτελείας τῶν βαλκανικῶν λαῶν, τοὺς ὁποίους ἐκμεταλλεύονται οἱ Εὐρωπαῖοι, διὰ νὰ μοῦ ἀναλύσῃ ἔπειτα τοὺς λόγους, ἕνεκα τῶν ὁποίων ἐπιβάλλεται ἡ οἰκονομικὴ ἀπελευθέρωσις ἀπὸ τῆς Εὐρώπης. Δυσμαθῆς περὶ τὰ τοιαῦτα δὲν κατώρθωσα, παρ' ὄλην τὴν καλὴν μου θέλησιν, οὔτε νὰ κατανοήσω πλήρως οὔτε νὰ συγκρατήσω τὴν σειρὰν τῶν σκέψεων τοῦ καλοῦ μου φίλου. Ἐνθυμοῦμαι μόνον ὅτι ἐπέμενε ἐξαιρετικὰ εἰς τὴν ἰδέαν ὅτι ἂν ἡ βιομηχανία μας γίνῃ κρατικὴ, δὲν θὰ ὑφίσταται ἀνάγκη βοήθειας ἐκ μέρους τοῦ ξένου κεφαλαίου. Πρὸς στιγμὴν ἐνόμισα ὅτι αὐτὸ ἀποτελεῖ φαῦλον κύκλον. Ἐν τούτοις δὲν ἐτόλμησα νὰ ἐκφράσω τὴν σκέψιν μου, συναισθανόμενος βαθύτατα τὴν οἰκονομολογικὴν μου ἀμάθειαν.

* * *

Τὸ διαμέρισμα, ἀπὸ τὸ ὁποῖον γίνεται ἡ ἀρχὴ τῆς περιουδίας μας, κατὰ τὴν ὁποῖαν διετρέξαμεν εἰς διάστημα δέκα ἕξ ἡμερῶν τέσσαρες χιλιάδες χιλιόμετρα, ὀνομάζεται Φοράρλμπεργκ. Ὑψηλὰ βουνά, σκεπασμένα μὲ αἰώνιους πάγους. Σκυθρωποὶ καὶ ἀπότομοι κρημνοί, διχαλωταὶ κορυφαὶ ἀπειλοῦσαι τὸν οὐρανόν, λίμναι, ἐπὶ τῶν ὁποίων ρίπτουν διαρκῶς σκιάς οἱ σκοτεινοὶ ὄγκοι τῶν Ἄλπεων, ὑψίπεδα χιονοσκεπῆ, ἀνθισμέναι καὶ καταπράσιναι κοιλάδες, διαρρεόμεναι ἀπὸ ποταμούς, εἰς τοὺς ὁποίους ἐκβάλλουν ἀναρίθμητοι ρύακες καὶ καταρράκται, ποὺ τὰ νερά τους ὁμοιάζουν ἀπὸ μακρὰν πρὸς λεπτὴν ὀμίχλην, συγχεομένην ποῦ καὶ ποῦ πρὸς τὴν χαμηλὴν ὀμίχλην τῶν βουνῶν. Παλαιαὶ πολίχναι, ποὺ ὁμοιάζουν σὰν παραμύθια ἀπὸ μακρυνοὺς καιροὺς, καὶ χαρίεντα χωρία, τῶν ὁποίων τὰ σπίτια στέκονται προσεκτικὰ γύρω ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν, κτισμένα ἐπάνω σὲ βράχο ἢ ἐπὶ δασώδους κορυφῆς. Τὸ τμήμα αὐτὸ τῆς Αὐστρίας, καὶ συγκεκριμένως τὸ Βρεγκένς, ἡ ἱστορικὴ πόλις τῆς ἀνατολικῆς ὄχθης τῆς λίμνης τῆς Κωνσταντίας, ἀπετέλεσε τὴν ἀπαρχὴν τῆς περιουδίας μας. Πρὸς τὸ μέρος αὐτὸ τὸ πρὸς τὴν λίμνην, τὸ Φοράρλμπεργκ, χθαμαλούμενον ἡρέμα, ἀπλώνει τὰς ἐσχάτας ὑπώρειας τῶν βουνῶν του εἰς τὰ νερά τοῦ Ρήνου, τὰ ὁποῖα διὰ κολοσσιαίας καμπῆς χύνονται εἰς τὴν ἀπέραντον λίμνην.

Αἱ ἼΑλπεις ἐκτείνονται ἀπὸ τῆς Ριβιέρας μέχρι τοῦ Σέμ-
μερικ εἰς μήκος χιλίων ἑκατὸ χιλιομέτρων καὶ πλάτος διακο-
σίων πενήντα καὶ διαιροῦνται εἰς Δυτικὰς καὶ Ἀνατολικὰς.
Ἐπὶ τῶν ὀρίων τῶν δύο τούτων ὁμάδων κεῖται τὸ Βρεγκένς,
ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς ὄχθης τῆς λίμνης τῆς Κωνσταντίας, ἐπὶ τῶν
ἀπέναντι ὄχθων τῆς ὁποίας καὶ εἰς ἀπόστασιν τεσσαράκοντα
πέντε χιλιομέτρων εὐρίσκεται ἡ ὁμώνυμος πόλις. Τὸ ὄνομα τῆς
πόλεως Βρεγκένς, ἡ ὁποία ἐγνώρισε τοὺς Κέλτας καὶ τοὺς Ρώ-
μαίους, σχετίζεται πρὸς τὰ ὄρη, τὰ ὁποῖα τὴν περιβάλλουν
ἀπὸ ἐγγυτάτης ἀποστάσεως. Ἔχει κάτι τὸ ἡρεμον καὶ σιωπη-
λὸν, συνδυασμένον ἐν τούτοις πρὸς τὸ χαρωπὸν καὶ τὸ εὐθυμον,
τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ ἀντίθεσιν πρὸς τὴν σκοτεινὴν ἀκίνησιαν
τοῦ πλησίον δάσους, ὅπως τὸ εὐφρόσυνον γέλιο τῶν Αὐστρια-
κῶν πρὸς τὸ βάθος τῆς αὐστριακῆς ψυχῆς. Νεαραὶ κόραι μὲ
ρόδα τῶν ἼΑλπεων καὶ Ἐδελβάϊς ὑποδέχονται εἰς τὸν στα-
θμὸν τοὺς προσκεκλημένους, οἱ ὁποῖοι καταφθάνουν ἀπὸ ὅλας
τὰς χώρας τῆς Εὐρώπης. Φοροῦν τὴν τοπικὴν ἐνδυμασίαν μὲ
ἐπίχρυσα στέμματα εἰς τὴν κεφαλὴν. Ὅπως εἶνε μεγάλα καὶ
λαμπερὰ νομίζει κανεὶς ὅτι πρόκειται περὶ φωτοστεφάνων, ποὺ
ἐπιστέφουν ἄθῶα νεανικὰ πρόσωπα ἀγίων παρθένων. Συναί-
σθημα εὐγνωμοσύνης πλημμυρίζει τὸ στήθος, εὐγνωμοσύνης
πρὸς τὴν φύσιν καὶ τὴν πλαστοουργὸν δύναμιν, ἣτις δρᾷ ἀενά-
ως παράγουσα ὀπισθεν αὐτῆς. Ἀλλὰ μόλις ἔχομεν καιρὸν
πρὸς τοιαύτας σκέψεις. Μετ' ὀλίγον εὐρισκόμεθα ἐπὶ κομψῆς
θαλαμηγοῦ, φερόμενοι πρὸς τὸ Βαυαρικὸν Λιντάου, τὸ Φρει-
δριχσχάφεν καὶ τὴν Κωνσταντίαν. Ὑπὸ τοὺς ἤχους τῆς στρα-
τιωτικῆς ὀρχήστρας, ἡ ὁποία ἀνακρούει ἐκλεκτὰ τεμάχια ἀπὸ
τοὺς αὐστριακοὺς κλασικοὺς, ἀκούω τοὺς πρώτους χαιρετι-
σμοὺς εἰς ἀρχαίαν ἑλληνικὴν. Οἱ ἐπίσημοι συγκεντρῶνουν τὰς
γυμνασιακὰς τῶν γνώσεις διὰ νὰ συναρμόσουν βραχείας ἑλλη-
νικὰς φράσεις, ἐκφερομένας μὲ ἐρασμιακὴν προφοράν. Αὐτὸ
μοῦ δίδει ἀφορμὴν νὰ σκεφθῶ ὅτι εἰς τὸ βάθος τῆς λίμνης, ἐκεῖ

όπου αὐτὴν τὴν στιγμὴν δὺει ὁ ἥλιος, καθολικοὶ μοναχοί, οἱ «ἑλληνίζοντες ἀδελφοί», ἐκαλλιέργουν κατὰ τὸν μεσαίωνα τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ ἠσχολοῦντο περὶ τὴν σπουδὴν τῆς ἀρχαίας φιλοσοφίας. Εὐγενεῖς ἀνταγωνισταί, ἀλλ' ἥσσονος σημασίας, οἱ Βενεδικτῖνοι τῆς Βρεγκένς, ὑπενθυμίζουν μέχρι σήμερον τὴν παλαιὰν δόξαν διὰ τῆς διασωθείσης μονῆς, οἱ φαιοὶ τοῖχοι τῆς ὁποίας διακρίνονται ἐκεῖ ψηλά εἰς τὸ παλαιὸν τμήμα τῆς πόλεως. Πλησίον αὐτῆς ὁ περίφημος πύργος τοῦ Μαρτίνου, ἓνα εἶδος οἰκοσῆμου τῆς πόλεως καὶ ἡ μικρὴ ἐνοριακὴ ἐκκλησία, τῆς ὁποίας τὸ κωδωνοστάσιον χρονολογεῖται ἀπὸ τὸν δέκατον τέταρτον αἰῶνα. Τὸ ὅλον δεικνύει σαφῆ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ πολιτισμοῦ, ὅστις διεδόθη βαθμηδὸν ἐξ Ἰταλίας διὰ τῶν ὁδῶν, τὰς ὁποίας ἐδημιούργησαν οἱ Ρωμαῖοι. Εἰς τὴν ἐσχατιὰν τοῦ τμήματος αὐτοῦ περιμένει κάθε νύκτα τοὺς περιέργους ἢ διψαλέους ξένους ἡ «Γερμανικὴ Ταβέρνα», ἡ ὁποία διατηρεῖ ἀνέπαφον τὸν ρυθμὸν τῆς ἐπιπλώσεώς της ἀπὸ τὸν δέκατον ἕκτον αἰῶνα. Τὴν ἐπισκέπτομαι μαζὺ μὲ τὸν δόκτορα Ν., ἀρχαιολόγον ἄλλοτε καὶ γνωστὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα, τώρα πολιτικὸν ἀρθρογράφον μεγάλης ἐφημερίδος τῆς Στοκχόλμης. Παλαιὰ βιβλία, ἀτάκτως τοποθετημένα εἰς θήκας ἀπὸ βαρὺ ξύλον καθιστοῦν περισσότερον ξενότροπον τὴν ἐντύπωσιν. Ἀνοίγομεν ἓνα ἀπὸ αὐτὰ καὶ ἀναγινώσκομεν μεταξὺ δύο φιαλῶν παλαιοῦ κρασιοῦ τοῦ Ρήνου. Φέρει τὸν τίτλον : «Ἱερὰ ἐπιστήμη πρὸς ἀποτελεσματικὴν παρηγορίαν κατὰ τὰς θλίψεις τοῦ πνεύματος», ἔτος 1684. Ἴδου λοιπὸν ἓνας περίεργος συνδυασμὸς θρησκευτικῆς ἐποικοδομήσεως καὶ οἰνοποιίας. Ἐκτὸς ἐὰν δεχθῶμεν ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τὸ κρασί δὲν ἠϋφραϊνε τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων ἔνεκα αἰσχροκερδοῦς νοθεύσεως ἐκ μέρους τοῦ ἰδιοκτήτου τῆς «Γερμανικῆς Ταβέρνας». Ἀφήνω τὸν ὑπερβόρειον φίλον νὰ λύσῃ τὸ πρόβλημα καὶ ἐπιχειρῶ ἓνα μεταμεσονύκτιον περίπατον εἰς τὴν ἄνω πόλιν. Στενοί, ἀνηφορικοί, μαιανδροειδεῖς δρομίσκοι. Μυστικὰ σκότη καὶ πυκνόφυτα βάθη. Ὁ ὑπόκωφος βόμβος τοῦ ὕδατος, ποὺ κατακρημνίζεται ἀπὸ τὰ ὕψη τοῦ Πφάιντερ εἰς τὴν μικρὰν χαράδραν, ὁμοιάζει πρὸς θέμα μεσαιωνικῆς μουσικῆς, τὸ ὁποῖον μὲ τὴν βοήθειαν ἐκλεκτικῶν συγγενειῶν ἀκροῶνται σιωπηλοὶ οἱ ὄγκοι τῶν γεραρῶν οἰκοδομημάτων. Εἰς τὸ ἄκρον ἑνὸς μοναχικοῦ δρόμου ὑψώνεται πελώριος σταυρός, εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὁποίου, μεταξὺ οὐρα-

νοῦ καὶ γῆς, κρέμεται προσηλωμένος ὁ Ἰησοῦς. Γύρω νεκρική σιγή. Ἄκίνητα δένδρα. Μάρμαρυγαὶ σιωπηλῶν ἄστρων. Τὸ συναίσθημα τῆς θεϊκῆς ἐρημίας τῶν χριστιανῶν μυστικιστῶν κυριεύει τὴν ψυχὴν μου. Ὅταν μὲ βραδύ βῆμα ἐπέστρεφα διὰ νὰ μάθω ἂν ὁ Σουηδὸς συνάδελφος ὠφελήθη ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ σκοτεινοῦ ἐκείνου βιβλίου, μοῦ ἐφάνη πρὸς στιγμὴν ὡσεὶ τὸ ἐρημικὸν ἐκεῖνο ὕψος ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ἐχρησίμευεν ὡς σύμβολον τῆς ψυχικῆς καταστάσεως τῶν γενεῶν τῆς συγχρόνου ἐποχῆς.

* *

Εἰς ὕψος χιλίων μέτρων διὰ τοῦ ἑναερίου σιδηροδρόμου, ἐπὶ τοῦ Πφαίντερ. Εἶνε ἀλησμόνητον τὸ θέαμα, τὸ ὁποῖον ἀπολαμβάνει κανεὶς ἀπὸ τὸ ἐστιατόριον τοῦ βουνοῦ. Γύρω ἀπὸ τὴν λίμνην τῆς Κωνσταντίας ἢ Βαυαρία, ἢ Ἑλβετία καὶ ἢ Αὐστρία, ἐνούμεναι διὰ τῶν ἡρέμων ὑδάτων τῆς λίμνης. Εἰς τὸ βάθος πρὸς ὄλα τὰ σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος μεγαλοπρεπεῖς ὄγκοι βουνῶν μὲ ἀναριθμήτους λευκὰς κορυφάς, αἱ ὁποῖαι ἐκτείνονται εἰς τὸ ἄπειρον. Πρὸ τῶν ποδῶν μας ἢ μικρὰ πόλις Βρεγκένς καὶ ὀπισθεν αὐτῆς ὁ Ρῆνος καὶ ἢ ὀμώνυμος κοιλάς, τὴν ὁποῖαν διαρρέει. Εἰς τὸ βάθος πρὸς νότον ἢ μικρὰ ἡγεμονία τοῦ Λίχτενστάϊν. Εὐτυχεῖς θνητοὶ αὐτοὶ οἱ ὑπήκοοι τοῦ πρίγκηπος. Ἄντὶ νὰ πληρῶνουν φόρους συντηροῦνται ὑπὸ τοῦ πάντοτε ἀπουσιάζοντος αὐθέντου των. Διὰ τοῦτο οἱ καλοὶ των γείτονες εἶδαν κί' ἔπαθαν νὰ τοὺς πείσουν μετὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον νὰ παραιτηθοῦν τῆς ἰδέας τῆς δημοκρατίας, τῆς ὁποίας ἢ πραγματοποίησις θὰ συνεπήγετο τὴν ἄρσιν τῆς δωρεάν διατροφῆς καὶ σοβαρὰν διαταραχὴν τῆς ἀμεριμνησίας των. Ἐν μόνον ζοφερὸν νέφος διαταράσσει τὴν αἰθριότητα τοῦ οὐρανοῦ τοῦ Λίχτενστάϊν, τὸ γεγονὸς δηλαδὴ ὅτι τύποις διατελεῖ εἰσέτι εἰς ἐμπόλεμον κατάστασιν πρὸς τὴν Πρωσίαν ἀπὸ ἐξήντα ὄλων ἐτῶν. Συνεξεστράτευσαν οἱ δυστυχεῖς μετὰ τῆς Αὐστρίας κατὰ τῶν Πρώσων, ἀλλὰ κατὰ τὴν ὑπογραφὴν τῆς συνθήκης ἐλησμονήθησαν ἐντελῶς. Ἡ συμβολὴ των βέβαια δὲν ἔκρινε τὴν τύχην τοῦ πολέμου. Οἱ ἐκστρατεύσαντες ἀνήρχοντο εἰς τριάντα ἐν ὄλω ἄνδρας. Ἀλλὰ, ἐναντίον τῆς πείρας παντός πολέμου ἐξ ὄσων γνωρίζει ἢ ἱστορία, εἰς τὴν μικρὰν ἡγεμονίαν ἐπέστρεψαν ὄχι μόνον οἱ ἐξορμήσαντες, ἀλλὰ εἰς ἐπὶ πλέον. Τοῦτο δέ, διότι

κατὰ τὴν μακρὰν πορείαν τῶν συνήντησαν ἕνα ἀκόμη ὁμοεθνή, ὅστις κατὰ τύχην ἦτο στρατεύσιμος.

* *
*

Εἰς τὸν στενὸν χῶρον τοῦ ἐστιατορίου τοῦ Πφαίντερ ἡ συζήτησις περιστρέφεται περὶ τοὺς ἀρχιτεκτονικοὺς ρυθμοὺς, τὰ φιλοσοφικὰ ρεύματα τῶν χρόνων μας καὶ τὴν θρησκευτικὴν κίνησιν, τὴν ὁποίαν παρουσιάζει ἡ Γερμανία. Παρὰ τὴν συμπαγῆ δύναμιν τοῦ καθολικισμοῦ καὶ τὴν ἀφυπνισθεῖσαν συνείδησιν τοῦ προτεστάντισμοῦ, ἀνεφάνησαν δύο νέα θρησκευτικὰ κινήματα, τὰ ὁποῖα θέλουσιν νὰ στηρίζωνται ἐξ Ἰσου ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς φυλῆς καὶ τοῦ αἵματος, τῆς θεμελιώδους προϋποθέσεως τοῦ ἐθνικοσοσιαλισμοῦ. Τὸ ἕνα, γνῶστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα «ἡ γερμανικὴ πίστις» ἀντιπρασωπεύει θρησκείαν ἀπηλλαγμένην ὄχι μόνον παντὸς Ἰουδαϊκοῦ στοιχείου, ἀλλὰ καὶ πάσης ἰδέας ξένης πρὸς τὴν ἐνδογερμανικὴν θρησκευτικότητα, καθὼς καὶ πρὸς τὴν συνείδησιν καθόλου τοῦ νεωτέρου ἀνθρώπου. Τοιουτοτρόπως ἐξοβελίζει τὴν Ἀγίαν Γραφήν, ἀπορρίπτει τὴν ἰδέαν τῆς προπατορικῆς ἁμαρτίας καὶ τὴν ἐρμηνείαν τοῦ προσώπου τοῦ Χριστοῦ ὡς μεσίτου μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων. Χωρεῖ ὁμῶς ἔτι περαιτέρω. Ἀποκρούει τουτέστι παντελῶς τὴν διδασκαλίαν περὶ εἰδικῆς ἐν τῷ χριστιανισμῷ ἀποκαλύψεως καὶ ἐκδέχεται τὸ θεῖον μᾶλλον ὡς ἀπρόσωπον κατὰ πανθειστικὸν τρόπον. Ὁ ἀπρόσωπος αὐτὸς Θεὸς εἶναι ἡ ρίζα, ἐξ ἧς ἀναφύεται τὸ πᾶν, τὰ ἄψυχα ἀντικείμενα τῆς φύσεως καὶ ἡ κίνησις τοῦ πολιτισμοῦ. Ἐκ τῆς αἰωνίας αὐτῆς πηγῆς τοῦ κόσμου, ἐκ τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, ὅπερ ἀπετέλεσε πάντοτε τὸ ἀντικείμενον τῆς νοσταλγίας τῆς γερμανικῆς ψυχῆς, δέον νὰ ἀντλήσῃ αὕτη τὰ ἰδανικά της καὶ νὰ ὑπακούῃ εἰς αὐτὰ ὡς εἰς ἐντολὰς τοῦ Αἰωνίου. Τοῦτο σημαίνει γερμανικὸς τρόπος τοῦ θρησκεύειν, ὡς καταφαίνεται, κατὰ τὸν ἰσχυρισμὸν τῶν ὁπαδῶν τῆς νέας θρησκείας, ἐκ τῶν Γερμανῶν μυστικιστῶν τῶν μέσων αἰώνων.

Γύρω ἀπὸ τὰς ἰδέας αὐτὰς συνήφθη ἀληθῆς ἀγὼν ἐπᾶνω εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Πφαίντερ. Τὸ κίνημα ἐνεφανίσθη πολὺ τραγικώτερον ἢ ὅσον πραγματικῶς εἶνε καὶ ἀπὸ τὴν προϋπόθεσιν αὐτὴν ὀρμώμενοι οἱ μὲν ὠμίλουσιν περὶ τρομακτικῆς ὀπισθοδρομήσεως τοῦ πολιτισμοῦ εἰς Γερμανίαν, ἐνῶ ἄλλοι εἶχον τὴν γνώμην ὅτι ἡ χώρα τῶν φιλοσόφων καὶ τῶν ποιητῶν προπορεύεται ὡς πρὸς τὸ σημεῖον τοῦτο εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς νέας

κόσμοθεωρίας, προσηρμοσμένης εἰς τὰς ἀνάγκας καὶ τὴν νοοτροπίαν τοῦ νεωτέρου ἀνθρώπου. «Ἡ συζήτησις αὕτη εἶνε ὁ καθρέπτης τῆς πνευματικῆς καταστάσεως τῆς Εὐρώπης», μοῦ ψιθυρίζει μίαν στιγμὴν ὁ Σουηδὸς δόκτωρ, ὅστις ἀφοῦ ἐγκατέλιπε τὸν προτεσταντισμὸν καὶ τὸν καθολικισμὸν, εἰς τὸν ὁποῖον εἶχε προσέλθει, εἶχεν εὔρει τέλος τὴν εἰρήνην τῆς ψυχῆς του εἰς τὰς ἰδέας τοῦ Ρώσου Σολοβιέφ, ἀναμένων τὴν σωτηρίαν ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸν χριστιανισμὸν. Ἡ συζήτησις δὲν κατέληξεν εἰς κανένα συμπέρασμα, ἀκριβῶς ὅπως καὶ ἡ κατάστασις τῆς Εὐρώπης δὲν φαίνεται ὅτι θὰ ἡρεμήσῃ, παρὰ τὴν γενναίαν συμβολὴν τοῦ κ. Ἀμβροσίου Θεοῦ, σπανίου τύπου γαλατικῆς χαριτολογίας. Τὸ μόνον, τὸ ὁποῖον κατάρθωσεν, ἦτο ὁ κατευνασμὸς ἐνὸς Ὀλλανδοῦ, τελείου Σωσίου τοῦ Ἰνδοῦ Γκάντι, ὁ ὁποῖος εἶχε τὴν ἔκφρασιν προφήτου βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ.

Διασχίζομεν τὸ δάσος τῆς Βρεγκένς ἐπὶ τῶν ἀναπαυτικῶν λεωφορείων τοῦ ὁμοσπονδιακοῦ σιδηροδρόμου. Ὅ,τι ἐμφανίζει ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἡ φύσις εἶνε ἀληθινὴ ἐναλλαγὴ σκηνῶν, τῶν ὁποίων ἡ ποικιλία θέλγει τὴν ψυχὴν καὶ συγχρόνως συγχίζει τὸν νοῦν. Ὅρμητικοὶ χεῖμαρροι μεταφέρουν τὴν παρθενικὴν λευκότητα τῶν χιόνων εἰς τὴν κοιλάδα καὶ ζωντανεύουν τὴν σιγηλὴν ἀκίνησιαν τῶν αἰωνοβίων δασῶν. Ἀπότομοι χαράδραι χαίνουσι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ἐνισχύουσιν τὴν ἐντύπωσιν τοῦ ἀδιατάρακτου μυστηρίου, τὴν ὁποίαν δημιουργεῖ ἡ ἀπέραντος καὶ πυκνὴ σειρά τῶν δένδρων. Κάθετοι βράχοι, ὑψόμενοι εἰς ὕψη ἑκατοντάδων μέτρων, προσδίδουν εἰς τὴν φύσιν ἀνέκφραστον ἀγριότητα καὶ ἀφυπνίζουσι τὸ συναίσθημα τῆς σμικρότητος καὶ τῆς ἀπεριορίστου ἐξαρτήσεως. Διὰ τοῦτο ὅταν κάποιος, δεικνύων εἰς τὸ βάθος τοῦ ὀρίζοντος κατὰ τὴν κοιλάδα τοῦ Βάλσερ μεγαλοπρεπῆ κορυφὴν, ἐπληροφόρησεν ὅτι ὀνομάζεται «Κεφαλή τοῦ Σίλλερ» ἤλθεν ἀβίαστα εἰς τὸν νοῦν ὁ ὕμνος τοῦ μεγάλου ποιητοῦ πρὸς τὸ Ἄπειρον. Ἡ ἀπαγγελία τῶν τελευταίων στίχων ἦτο τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ καλυτέρα ἔκφρασις τῆς ψυχικῆς καταστάσεως, ἡ ὁποία εἶχε κυριεύσει τὴν ἄλλως εὐθυμον ὁμάδα μας. «Πλάσματα μὲ ἀναγνωρίζετε; Ἐλεος, κύριε! Σὲ ἀναγνωρίζομεν». Παρὰ τοὺς βράχους αὐτοὺς ἔλικοειδεῖς δρόμοι, ὑπεράνω τῶν ὁποίων αἱ στεφάναι τῶν δένδρων ἀποτελοῦν ἠνωμέναι πράσινον ὀχύρωμα κατὰ τοῦ ἡλίου καὶ τῆς βροχῆς. Γέφυραι, μικραὶ καὶ μεγάλαι, ἐνίοτε θαῦμα τόλμης καὶ ἀρχιτεκτονικῆς, ζευγνύουσιν ποταμούς, χεῖμαρρους καὶ χαράδρας. Τὰ δένδρα, ὅπως ἴστανται πυκνὰ καὶ σιωπηλά, ὁμοιάζουν πρὸς προσευχὴν, πρὸς τεράστια σύμβολα ψυχικῆς ἀνατάσεως. Κάπου-κάπου τεχνηταὶ φωλεαὶ, εἰς σχῆμα οἰκίσκων ἢ ἐκκλησιῶν εἰς ὄλους τοὺς γνωστοὺς ρυθμούς, παρέχουν ἄσυλον εἰς τὰ πτηνὰ ἐναντὶον τοῦ ψύχους καὶ τῶν καταιγίδων. Δὲν εἶνε ἀπίθανον ὅτι εἰς τὴν χώραν αὐτὴν τοῦ μουσικοῦ πολιτισμοῦ τὸ ἄσμά των ἐρμηνεύεται ὡς προσευχὴ. Διὰ τοῦτο θέλουσι οἱ

ἄνθρωποι νὰ δημιουργοῦν εἰς αὐτὰ καὶ τὸν προσήκοντα χώρον πρὸς λατρείαν τοῦ κοινοῦ δημιουργοῦ καὶ κυρίου. Ὑπεράνω τοῦ πρασίνου ὠκεανοῦ, ἕως τὰ κράσπεδα τοῦ δάσους, θελκτικὰ χωρία ὑψώνουν μὲ ὀρμὴν πρὸς τὸν οὐρανὸν τὰ κωδωνοστάσιά τους. Συναισθάνομαι τὴν ἀλήθειαν τῶν λόγων τοῦ Ρενάν, ὁ ὁποῖος γράφει κάπου ὅτι οἱ πύργοι τῶν ἐκκλησιῶν προσδίδουν εἰς τὰ χωρία ψυχὴν ἄμα καὶ χάριν. Συνοικισμὸς χωρὶς κωδωνοστάσιον ἢ μπορεῖ ἴσως νὰ παραβληθῆ πρὸς ἄνθρωπον χωρὶς ἰδανικὰ καὶ χωρὶς λατρείαν ὑψίστης ἀξίας. Λείπει τὸ νόημα τῆς ζωῆς. Αὐτοῦ σύμβολον εἶνε τὸ κωδωνοστάσιον καὶ συγχρόνως ὑπόμνησις καὶ προτροπή. Παντοῦ μᾶς ὑποδέχονται μὲ μουσικὴν. Διότι ὅλα αὐτὰ τὰ χωρία διατηροῦν πλήρη ὀρχήστραν, διὰ τὴν ὁποῖαν φροντίζει ὁ μουσικὸς τῶν σύλλογος. Τὰ αὐτοκίνητά μας πλημμυρίζουν ἀπὸ ρόδα τῶν Ἄλπεων. Τὰ προσφέρουν νεάνιδες, τῶν ὁποίων ἡ δροσιὰ συναγωνίζεται νικηφόρως πρὸς τὴν αἰωνίαν δρόσον τῶν παρθενικῶν κορυφῶν. Δὲν ξεύρει κανεὶς τί πρῶτον νὰ θαυμάσῃ. Τὴν χάριν τῶν κινήσεων, τὸ χαμόγελο ἢ τὴν ποικιλίαν τῶν τοπικῶν ἐνδυμασιῶν; Πρὸς διατήρησιν τῆς ποικιλίας αὐτῆς ὑφίστανται πανταχοῦ εἰδικαὶ ἐνώσεις, ὅπως ὑπάρχουν καὶ σύνδεσμοι χάριν τῶν τοπικῶν χορῶν καὶ τοῦ τοπικοῦ ἄσματος. Τετράκις τῆς ἡμέρας καθ' ὅλην σχεδὸν τὴν διάρκειαν τῆς μακρᾶς μας περιηγήσεως μᾶς δίδεται εὐκαιρία νὰ ἀπολαύσωμεν τὴν ποικιλίαν αὐτὴν τῶν χορῶν καὶ τοῦ ἄσματος. Κατὰ τὰς συνήθεις ὥρας τοῦ φαγητοῦ δηλαδή, ὡς καὶ κατὰ τὸ περίφημον «Ἴμπις» καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς γνωστῆς «Γιάουζε». Ἐννοεῖται ὅτι εἰς αὐτὰ ὅλα δέον νὰ προστεθοῦν καὶ αἱ προσφωνήσεις, ἐνίοτε σωσταὶ διαλέξεις, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς ἀνήλθεν κατὰ τοὺς μετριωτέρους ὑπολογισμοὺς εἰς διακοσίας τεσσαράκοντα.

* * *

Τὰ μεταφορικά μας μέσα ποικίλλουν ἀναλόγως πρὸς τὸν διαθέσιμον χρόνον καὶ τὰς ὥρας τῆς ἡμέρας. Συνήθως ὅμως εἴμεθα μοιρασμένοι εἰς τέσσαρα μεγάλα λεωφορεῖα, ἀποτελοῦντες τοιοῦτοτρόπως ἰσαριθμούς ομάδας. Ἡ τρίτη, εἰς τὴν ὁποῖαν ἀνήκω, ἀποτελεῖται ἀπὸ Γάλλους, Βέλγους, Σέρβους, Ρουμάνους, Τούρκους καὶ Σουηδοὺς. Ἀνάλογοι εἰς ποικιλίαν ἦσαν καὶ αἱ εἰδικότητες. Ὑπάρχει μεταξὺ ἡμῶν διακεκριμένος ἀστρονόμος, ὁ ἀρχισυντάκτης βελγικῆς ἡμερίδος τῆς Ἄμβέρ-

σης. Συντάκτης γαλλικής έφημερίδος είνε γνωστός ώς συγγραφεύς τής Ιστορίας τοῦ θεάτρου. Ένας άλλος έκδίδει κατ' αὐτάς μίαν ήθογραφίαν τοῦ Διογένους. Ὁ τέταρτος, έπονομαζόμενος «ὁ γαλλικός θεός», έπειδή τὸ ὄνομά του συμπίπτει εἰς τήν γερμανικήν πρός τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ, μετέρχεται καί τὸ έπάγγελμα τοῦ φιλοσόφου. Ἡ χάρις τῶν νεαρῶν ὑπάρξεων, αἱ συχναί έστιάσεις καί ἡ έγκαρδιότης τῶν Αὐστριακῶν τὸν έγοήτευσαν εἰς τόσον βαθμόν, ὥστε εἰς μίαν του προσφώνησιν έδήλωσε κατηγορηματικῶς ὅτι «ὁ γαλλικός θεός, περί τοῦ ὁποίου έγραψε τελευταίως κάποιος Γερμανός, απεφάσισε νά έγκατασταθῆ τελειδικῶς καί ὀριστικῶς εἰς τήν Αὐστρίαν». Ὁλων ὁμῶς ὑπερέχει εἰς στώμυλιν ὁ Πολωνός δόκτωρ, διευθυντής καί ιδιοκτήτης έφημερίδος εἰς τήν Βαρσοβίαν, συγγραφεύς τοῦ ἀπό τὸν κινηματογράφον γνωστοῦ «Τσάρεβιτς» καί αξιολόγου πραγματείας περί τοῦ Νίτσε, τὸν ὁποῖον προσπαθεῖ φυσικᾶ νά αποδείξη γνήσιον ὁμοεθνή του. Ένεκα τοῦ ἀρχαιοπρεποῦς καί ἀδροῦ μύστακος ἀπεκλήθη ὑπό τῶν συνοχουμένων «στρατηγός Πιλδσούσκι» καί τὸ ὄνομα αὐτὸ έφερεν εὐχαρίστως καθ' ὅλην τήν διάρκειαν τής Ὀδυσσείας μας, ἀκόμη καί ὅτε παρελείφθη χάριν συντομίας τὸ δεύτερον ἡμισυ. Ὁ «στρατηγός» λοιπὸν αὐτός ἦτο θαῦμα. Κάτοχος τεραστίας μνήμης διηγείτο ἄνευ διακοπῆς ἀνέκδοτα, ἀνέπτυσσε τὸ φιλοσοφικόν του σύστημα, ἀπήγγελλε στίχους ἀπό τὸν Ὁμήρον καί μᾶς έκαμνε προχείρους διαλέξεις ἐπὶ θεμάτων εἰλημμένων κατὰ προτίμησιν ἀπό τήν συγκριτικὴν θρησκειολογίαν. Μετεπήδα μὲ εὐστροφίαν σκιούρου ἀπὸ θέματος εἰς θέμα καί κατήντα συνήθως εἰς έκτελέσεις διὰ στόματος τῶν δυσχερεστέρων συνθέσεων τοῦ Βάγνερ καί τοῦ Μπετόβεν, τοὺς ὁποίους προετίμα, ὡς έλεγεν, ἀπὸ τὸν συμπατριώτην του Σοπέν. Τοιουτοτρόπως τὸ τρίτον κατὰ τήν αὐστηρῶς τηρουμένην σειράν λεωφορεῖτον ὡμοίαζε πρός κινητὴν Ἀκαδημίαν, ὅπου συνεζητοῦντο τὰ μᾶλλον ἀπίθανα θέματα εἰς ὅλας τὰς εὐρωπαϊκὰς διαλέκτους. Τὸ κυριώτερον γνώρισμα τής Ἀκαδημίας αὐτῆς, τὸ ὁποῖον διέκρινεν αὐτὴν ἀπὸ πᾶσαν ἄλλην, δέν ἦσαν μόνον οἱ τροχοί. Εἰς αὐτὴν παρεκάθηντο καί ἀντιπρόσωποι τοῦ ὠραίου φύλου, μία νεαρὰ Γαλλίς δημοσιογράφος καί μία χαριτωμένη Ρουμανίς, αἱ ὁποῖαι έγιναν πολλάκις αἰτία νά ἀνακαλέσῃ εἰς προσοχὴν ὁ «στρατηγός» τοὺς εἰς τὸ βάθος τοῦ λεωφορείου τοποθετημένους Τούρκους καί Σέρβους εταίρους. Ὁ

συμπαθέστατος «γαλλικός θεός», ἐξ ἄλλου ἐφρόντιζεν ἀνελλιπῶς ὅπως παρίστανται καὶ ἀντεπιστέλλοντα θήλεα μέλη, συναποκομίζων ἐκάστοτε ἀπὸ τοῦς διαφόρους σταθμοὺς ἀνθηφόρους νεάνιδας κατ' αὐστηρὰν ἐπιλογὴν. Ἡ φήμη τῆς Ἀκαδημίας μας ἔφθασε ταχέως εἰς τὰς ἀκοὰς τῶν ἄλλων ὁμάδων καὶ τοιοῦτοτρόπως συνέβη νὰ ἔχωμεν συχνὰ ἐπισκέπτας, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξαιρετικὰ εὐχαρίστως ἐγένετο πάντοτε δεκτὸς ὁ καλλιτεχνικὸς συνεργάτης τοῦ «Ἐσπερινοῦ Ταχυδρόμου» τοῦ Μιλάνου, τύπος Ἰταλικῆς εὐθυμίας καὶ ἀνεξάντλητος εἰς ἀπροσδοκίτους ἐμπνεύσεις.

* * *

Ἐγκαταλείποντες τὸ δάσος τῆς Βρεγκένς, εἰς ἓν μικρὸν χωρίον τοῦ ὁποίου εἶδε τὸ φῶς ἡ ζωγράφος Ἀγγελικὴ Κάουφμαν, φίλη τοῦ Χέρδερ καὶ τοῦ Γκαίτε, στρεφόμεθα πρὸς νότον καὶ δυσμάς, ὅπου πανύψηλα ὄρη χωρίζουν τὴν Αὐστρίαν ἀπὸ τῆς Ἑλβετίας. Πρόκειται νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὸ μεγαλειῶδες σύστημα τῶν κοιλάδων τοῦ Βάλσερ, τοῦ Ρήνου, τοῦ Μπράντ, τοῦ Κλόστερ καὶ τοῦ Μονταφόν, τὴν εἴσοδον τῶν ὁποίων φρουροῦν τεράστιοι γίγαντες, ψάυοντες διὰ τῶν λευκῶν κορυφῶν των τὰ νέφη. Ἡ Φέλντκιρχ εἶνε ἡ πρώτη πολίχνη, τὴν ὁποίαν ἐπισκεπτόμεθα. Ἐπονομάζεται «ὁ μαργαρίτης τοῦ Φοράρλμπεργκ» καὶ διαρρέεται ἀπὸ τὸν Ἰλλ, ὅστις ἐκβάλλει εἰς τὸν Ρήνον. Σωστὸ παραμῦθι, ἀπολιθωθὲν ἀπὸ χιλίων καὶ πλέον ἐτῶν ἐπάνω εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ. Νομίζεις ὅτι ἀκούεις τὸν ψίθυρον τῶν αἰώνων μέσα ἀπὸ τὰ μεσαιωνικὰ τῆς οἰκοδομήματα, ὅτι μαγικὴ δύναμις σὲ μετέφερε μυστηριωδῶς αἰῶνας πολλοὺς πρὸς τὰ ὀπίσω, εἰς μίαν ἐποχὴν εἰδυλλιακὴν μέσα εἰς τὴν ἐνότητα τῆς ζωῆς. Τείχη, τοξοειδεῖς θόλοι, πύργοι, δρόμοι καὶ θολωταὶ στοαί, ὅλα συντελοῦν εἰς τὴν ὡραίαν αὐτὴν παραίσθησιν. Τοῦ ὄλου δεσπόζει ὁ ἀπὸ τὸν ἐνδέκατον αἰῶνα καταγόμενος πύργος Σάττενμπουργκ. Ἐκεῖ μᾶς ὑποδέχονται εἰς τὴν αὐλήν κατὰ τὸ μεσαιωνικὸν πρωτόκολλον τοῦ Μοντφόρτ. Ὁ οἰκονόμος μὲ τεράστιον ὄρμαθὸν κλειδῶν εἰς τὴν ζώνην, φέρων ἀναμμένην λαμπάδα καὶ κρατῶν ἀμφορέα, προσφέρει οἶνον ἐκ τοῦ αὐτοῦ κυπέλλου εἰς ὄλους. Ἐπειτα ὀδηγούμεθα εἰς μίαν τῶν μεγάλων αἰθουσῶν, ὅπου ἀναμένει τράπεζα ἐστρωμένη κατὰ τὸ ἔθος τῶν μακρυνῶν ἐκείνων χρόνων. Ἀντικείμενα, ἔπιπλα, ὅπλα ἀνακαλοῦν εἰς τὴν μνήμην τὴν ἥρωϊκὴν ἐποχὴν,

της οποίας σύγχρονος εΐνε ὁ βαρὺς καὶ ἡμιερειπωμένος πύργος. Ὑπὸ τοὺς θόλους αὐτοῦ ἀντήχησαν κάποτε τὰ ἄσματα τοῦ Βόλφραμ φὸν Ἔσσεμπαχ καὶ τοῦ Βάλτερ φὸν ντέρ Φογκελβάΐδε, τὸ ἔπος τῶν Νιβελούγγων, ὁ ὕμνος τῶν πράξεων τοῦ Σείγφριντ καὶ ὁ ἔπαινος τῶν ἀρετῶν της Κρουμχέλδης. Ἐνίοτε ἀπὸ τὸ στόμα αὐτοῦ τούτου τοῦ ποιητοῦ, ὅστις ἦτο καὶ ραψωδὸς τῶν ἔπων του.

* *

Εἰς τὸ μέσον ἑνὸς πλαισίου ἀπὸ δάση καὶ ὄρη, τῶν ὁποίων προέχει ἡ μεγαλοπρεπὴς Ζίμβα, κεῖται τὸ Μπλουτένς, ἡ κλειστέσσάρων ὀνομαστῶν κοιλάδων, της κοιλάδος τοῦ Μπράντ, τοῦ Μονταφόν, τοῦ Κλόστερ καὶ τοῦ Βάλσερ. Εἶνε κτισμένη ἡ ἀλησμόνητος αὐτὴ πολίχνη εἰς τὸ κέντρον τριῶν συστάδων ὀρέων, της Σιλβρέττας πρὸς τὰ Ἰταλικά σύνορα, τοῦ Ραιτικοῦ πρὸς τὴν Ἑλβετίαν καὶ τοῦ Φέρβαλλ καὶ χρησιμεύει ὡς ὀρμητήριον πρὸς τὰ χιονοσκεπῆ ὕψηπεδα, κέντρα ὀνομαστὰ χειμερινῶν σπόρτ, ὅπου ξενοδοχεῖα καὶ καλοβαί προφυλάττουν τοὺς τολμηροὺς ἀναβάτας ἀπὸ τὸ ψυχὸς καὶ τὴν χιονοθύελλαν. Μετὰ βραχεῖαν διαμονὴν σπεύδομεν πρὸς τὸ Σρούνς εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Μονταφόν. Οἱ κολοσσοὶ τοῦ Φέρβαλλ καὶ της Σιλβρέττας τὸ περιβάλλουν βωβοί, ἐδῶ χιονοσκεπεῖς καὶ ἐκεῖ κατάφυτοι, ἀλλοῦ σκοτεινοὶ καὶ ἀλλοῦ φωτεινοὶ καὶ γελόεντες. Ποῖος εἶνε εἰς θέσιν νὰ περιγράψῃ τὸ θέαμα, τὸ ὁποῖον ἐμφανίζει κατὰ τὴν σεληνοφώτιστον νύκτα ἡ κοιλάς αὐτὴ καὶ τὰ πλαισιοῦντα αὐτὴν ὄρη ; Τὴν μελαγχολικὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ δειλινοῦ, τὸ ἐπιβλητικὸν μυστήριον της νυκτός, τὰς ἀρμονίας της αὐγῆς. Σιωπηλοὶ, ὁ «στρατηγός», ὁ νορβηγὸς γίγας καὶ ὁ ὑποφαινόμενος εἰς ἕνα ὕψηλόν, σκεπαστὸν ἐξώστην τοῦ ξενοδοχείου, ἀπολαμβάνομεν ἀγρυπνοῦντες τὰς καλλονάς, αἱ ὁποῖαι ἢ μίαν μετὰ τὴν ἄλλην ἀποκαλύπτονται εἰς τὴν ψυχὴν μας. Αἰσθανόμεθα τὸν ἦχον τῶν βημάτων τοῦ θεοῦ. Ἀληθινά, λέγει κάποιος μὲ μὸλις ἀκουομένην φωνήν, τὸ μεγαλεῖον της φύσεως αὐτῆς συνίσταται εἰς τὸ ὅτι κάμνει τὸν ἄνθρωπον μεγαλύτερον, ὅπως ὁ ναὸς τοῦ ἁγίου Πέτρου. Καὶ εἰς μίαν στιγμὴν ὁ «στρατηγός», ὡσὰν διερμηνεύων τὴν μυστικοπαθεῖ κατάνυξιν ὄλων μας, ἤρχισε νὰ σιγοψάλλῃ τὴν σκηνὴν τοῦ Γράλ ἀπὸ τὸν «Πάρσιφαλ» τοῦ Βάγνερ.